

ВРШЊАЧКА ПОДРШКА

***Вршњачка подршка** је врста подршке коју деца пружају једна другима у различитим ситуацијама. То могу бити ситуације у којима се деца суочавају са различитим изазовима, тешкоћама у учењу, у изради домаћих задатака, организовању времена, решавању проблема, доношењу одлука, планирању и реализовању различитих активности, превенцији ризичних ситуација али и било које друге свакодневне ситуације у којима децапоказују бригу и пажњу једни према другима.

***Добити од неговања вршњачке подршке у установи су вишеструке:** олакшава се адаптација, развија се осећај припадности установи, групи, јача дух заједништва, подстиче се тимски рад и развијају социјалне и емоционалне вештине (комуникација, сарадња,емпатија, конструктивно решавање сукоба...). Такође вршњачка подршка доприноси и развоју одговорности и према себи и према другима.

ОБЛИЦИ ВРШЊАЧКЕ ПОДРШКЕ

Вршњачка подршка се може организовати са различитим циљем.

Неки од облика вршњачке подршке су:

- **Вршњачко саветовање** – процес у коме вршњаци помажу једни другима да се изборе са проблемима, да донесу одлуке и да нађу решења.
- **Вршњачка едукација** – процес у коме вршњаци преносе знања, вештине и ставове једни другима о разним темама које их занимају или које су им важне.
- **Вршњачка медијација** – процес у коме вршњаци помажу једни другима да реше своје конфликте на мирни и конструктиван начин, без употребе насиља.
- **Вршњачко менторство** – процес у коме старији или искуснији вршњаци пружају подршку и усмеравање мање искусним вршњацима у различитим областима. Приликом организовања менторства треба водити рачуна о припреми ментора за ту улогу.

КАКО ПОДСТАЋИ ВРШЊАЧКУ ПОДРШКУ?

Први корак је да се са ученицима провери шта препознају као своје снаге и у којим сегментима би могли да буду подршка вршњацима.

Може се организовати „огласна табла“, која може бити на пану у холу/ходнику или на некој од дигиталних платформи, на којој ће ученици постављати своје објаве, шта могу да понуде другој деци или у чему им је потребна подршка.

*Вршњачка подршка се може организовати приликом доласка нових ученика и њиховог прилагођавања-адаптације на установу и да се затим направи план ко је задужен за који део (упознавање са простором, другарима, распоредом, ко брине о времену током одмора и других активности, а ко помаже око учења уколико је потребно и сл.)

Могу се формирати **вршњачки тимови и групе за подршку** који се могу састајати различитим поводима и бавити разним темама, нпр. тим за прославе успеха, тим за подршку када је некоме тешко или је усамљен и сл.

Вршњачки тимови треба да сарађују са домским парламентом.

ДОМСКИ ПАРЛАМЕНТ

Да би деца разумела шта заиста значи бити представник својих другова и другарица неопходно је да одрасли омогуће потребне информације, као и услове за транспарентан и демократски избор ученика у парламенту.

У неким домовима функционише и ученичка партиципација кроз рад тимова, клубова и комисија, јер установа треба да организује вршњачку подршку и вршњачку партиципацију у раду и животу дома на најекономичнији и најефикаснији начин.

Домски парламент обухвата теме шире од ученичке подршке и тако је он за ученике прилика за развијање културе дијалога, подстицање толеранције, критичко промишљање о појавама и догађајима у установи и шире, развијање солидарности, одговорности, као и активно учешће у осмишљавању активности и акција у дому у различитим областима.

Подршка раду домског парламента обухвата:

- *Обезбеђен простор за окупљање и одржавање састанака ученичког парламента,
- *Израду Пословника о раду домског парламента,
- *Договорено трајање и време за редовно одржавање састанака парламента,
- *Пружање стручне подршке и помоћи ученицима у решавању изазова са којима се срећу у раду парламента и координацији активности,
- *Подстицање ученика да предлажу, питају друге ученике, планирају и организују различите активности, пројекте, манифестације које доприносе заједничкој добробити свих,
- *Организовање различитих радионица кроз које ће се оснажити ученици за разумевање важности партиципације и улоге ученичког парламента,
- *Омогућивање повезивања ученичких парламената из различитих домова, размену искуства и идеја са вршњацима, реализацију заједничких акција и сл.

ВРШЊАЧКИ ТИМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ НАСИЉА

Један од модела формирања оваквог тима јесте да:

- * Педагошко веће је информисано и даје сагласност за формирање тима
- * Васпитачи и ученици имају могућност да предложе чланове тима

* Критеријуми избора ученика треба да буду јасно дефинисани:

- * Ученик је особа од поверења
- * Учествује у решавању сукоба унутар групе
- * Понашањем је позитиван пример вршњацима
- * Отворен је и срдчан у разумевању других ученика које не познаје
- * Поседује комуникацијске вештине
- * Емпатичан је и осетљив за потребе других
- * Стрпљив и отворен за сарадњу
- * Поседује толеранцију за различито мишљење
- * Мотивисан је да буде члан вршњачког тима

Пожељно је да вршњачки тим прође обуку коју воде стручни сарадници и васпитачи на следеће теме:

- * Шта су то осећања и потребе? * Шта је то насилно и дискриминаторно понашање?
- * Конструктивно превазилажење сукоба * Технике активног слушања
- * Прихватање различитости * Асертивна комуникација
- * Невербалне комуникација * Медијација * Решавање проблема

Како би се вршњачки тим формирао као једна вршњачка заједница пожељно је да се уради прва радионица са циљем упознавања и доношења правила о заједничком раду.

Упознавање може да иде кроз различите технике радионичарског рада као нпр. упознавање у пару, где затим сваки ученик представи свога пара.

У едукацију вршњачког тима могу се као подршка укључити постојећи вршњачки тимови и из других установа који би представили свој рад и своје изазове и решавање истих.

Вршњачки тим може да помогне у реализацији васпитних активности у виду вршњачке едукације.

Овај тим је исто значајан и у осмишљавању и реализацији превентивних активности.

Ученици могу да буду укључени и у реализацију неких активности и из плана појачаног васпитног рада када се предвиђа вршњачка подршка.

Ученици који учествују у раду Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања учествују само у делу који се тиче превентивних активности, не и разматрања конкретних ситуација насиља.

ВРШЊАЧКА МЕДИЈАЦИЈА

Код формирања Тима за вршњачку медијацију мора се пажљиво урадити припрема/обука вршњачких медијатора.

Вршњаци се најбоље разумеју и верују једну другима али потребна им је помоћ одраслих како би помогли својим друговима.

Када нам медијација може користити?

- *Када код свих страна у сукобу постоји потреба да се одржи или поврати добар однос
- *Све стране имају интерес да реше проблем
- *Постоји добра воља свих страна да се сукоб реши

Медијатор је добар слушалац који не нуди готово решење и не заступа ни једну од страна у сукобу. Све стране морају имати осећај да их разумеју и да их уважавају. Медијатор заправо помаже да се стране боље чују, боље разумеју и да дођу до решења.

Формирање домског тима за медијацију састоји се из :

- *Избор ученика
- *Едукација тима (стереотипи, предрасуде, осећања, интереси и потребе, вештине комуникације, преговарање, медијација, ненасилно решавање сукоба)
- *Пружање подршке ученицима од стране одраслих
- *За формирање тима за медијацију потребно је да васпитачи имају знања о медијацији.

